THOMAS VERSTRAETEN (°1986)

De multidisciplinaire praktijk van Thomas Verstraeten beweegt zich op de grens van podiumkunsten en beeldende kunst.[1] Met zijn grootschalige projecten zoomt hij in op de dynamiek van de stedelijke publieke ruimte. Het alledaagse leven in de stad krijgt zo letterlijk en figuurlijk een podium.

Scenografie *Familiestraat*, 2021

Aan de hand van performances, video's en installaties ensceneert Thomas Verstraeten het triviale, de complexiteit, de kwetsbaarheid, de kracht en energie van het leven in de stad. Voor twee van zijn tot nu toe grootste projecten vormt de Seefhoek, een wijk in het noorden van Antwerpen waar hij zelf woont, de rode draad. De van oorsprong volkse buurt is geconstrueerd aan het einde van de negentiende eeuw en groeide met de tijd uit tot een multiculturele omgeving waar meer dan honderd nationaliteiten wonen. Verstraeten noemt het stadsdeel een wijk van aankomst: vijftig procent woont er na een jaar niet meer. Hierdoor ontstaat er volgens hem een enorme inspirerende dynamiek. Gefascineerd door het leven, door wat er zich in zijn straat afspeelt, creëerde hij *Familiestraat*, een zes uur durende performance. De Familiestraat is geen fictieve straatnaam, maar een werkelijke straat met rijwoningen, een kerk, een moskee, twee nachtwinkels, een yogastudio, een psychologiepraktijk, een groothandel voor Chinese restaurants, een videoverwerkingsbedrijf, het Damiaanhuis voor

[1] Naast zijn praktijk als beeldend kunstenaar maakt Thomas Verstraeten ook deel uit van het Vlaams theatercollectief FC Bergman. Het theatergezelschap kreeg in 2023 de Zilveren Leeuw op het 51e Theaterfestival in Venetië.

beschut wonen en aan het einde van de straat een zwembad. Een plek in de stad waar de wereld samenkomt. De straat die in tweeduizend twintig een jaar lang werd gefilmd. Op basis van de camerabeelden werd elke handeling minutieus geobserveerd en gearchiveerd en in samenwerking met vrijwilligers in een boek van meer dan twintig centimeter dik tot in detail beschreven. Daarnaast bouwde hij een archief uit met het voorpaginanieuws van de belangrijkste kranten van datzelfde jaar. Vanuit de geschiedenis van een jaar in zijn straat zocht Verstraeten naar verbanden tussen het lokale en het globale, wat resulteerde in een scenario met vijfendertig scènes, telkens gekoppeld aan een wereldgebeurtenis. Hij vraagt zich hierbij af of het *butterfly effect* echt bestaat. Wanneer je bijvoorbeeld een bloempot uit je raam laat vallen, zet je misschien ergens in de wereld een belangrijke gebeurtenis in gang. Zo was er bijvoorbeeld een politie interventie in de Familiestraat op het ogenblik dat in de Verenigde Staten George Floyd werd vermoord. Op die manier koppelde Verstraeten, weliswaar eerder symbolisch, nieuwsfeiten uit de wereld aan dagdagelijkse gebeurtenissen in zijn straat.

Voor de voorstelling bouwde hij een levensgrote kopie van zijn straat in karton, met op de kop van het grootschalig decor de tribune. Met de zichtbaar gelaten stellingen en het materiaal verwijst de kunstenaar naar de immense bordkartonnen decors uit de filmstudio's van de jaren negentienvijftig zoals *Cinecittà* in Rome. Samen met bijna driehonderd buurtbewoners werden stukjes banale geschiedenis uit hun eigen omgeving getheatraliseerd. Zijn zoontje en lief speelden ook mee. Van deur tot deur stelde Verstraeten zijn project voor. De enige vereiste was dat ze zichzelf zouden spelen: van fietsen door de straat, boodschappen uitladen tot vuurwerk afsteken met oudjaar. Hoewel de scenario's tot in detail werden uitgeschreven, beschouwt Verstraeten zichzelf niet als regisseur maar eerder als een verkeersregelaar. Door slechts een weekend te repeteren bleef er ruimte voor het toevallige. Het werkelijkheidskarakter van de straat werd ondersteund door alle mogelijke theatrale middelen: van wind- tot regeninstallaties. Je voelt als het ware de winter of de zomer. De politiecombi, vuilniswagen of ander auto's die door de straat manoeuvreren zijn echte wagens. Toch kijk je vanaf de tribune naar een theatervoorstelling gespeeld in een heel nadrukkelijk decor. Het theater van de straat toont hoe we ons bewegen in de publieke ruimte.

Naast de performance, die slechts twee keer opgevoerd werd, realiseerde Verstraeten in samenwerking met Heelen Declercq een vijfendertig minuten durende video rond

Familiestraat.[2] Het medium 'film' wordt niet enkel ingezet om pragmatische redenen, maar kan eveneens een aanzet geven tot nieuwe betekenislagen. Het alledaagse kan op die manier ook benaderd worden alsof het fictie is. In tentoonstellingscontext wordt het project via foto's, de film, een maquette en enkele overgebleven kleinere decorstukken getoond.[3]

Na *Familiestraat* had Verstraeten het gevoel dat hij nog niet uitverteld was. Dit resulteerde in de *Seefhoek Series*, zes verschillende projecten, telkens in dialoog met een andere gemeenschap uit zijn buurt. De stedelijke entiteit is opnieuw het uitgangspunt. Terwijl in *Familiestraat* de publieke ruimte zich naar het podium verplaatste, vormt in dit project de openbare ruimte voor het merendeel de setting.[4] In de context gerelateerde artistieke interventies, spelen jongens op een buurtplein een voetbalwedstrijd alsof ze voor een miljoenenpubliek spelen, compleet met sportcommentatoren, interviews en cameraploegen van de regionale televisie. Geluidsoverlast buigt de kunstenaar in *Looking for Harmony* om tot een muzikale stoet door de straten van de Seefhoek. Een bewegend geluidslandschap die de diversiteit van de wijk weerspiegelt. *Met de krik ketsen* speelt zich af in Park Spoor Noord. Afghaanse jongens spelen hier cricket voor een heel aanwezige theatrale bewegende achtergrond.

Seefhoek Series 4. Met de krik ketsen. World tour of cricket in Park Spoor Noord, voorstelling september 2023

Voor de openluchtperformance de *Mythe van Sisyphus* op het Stuivenbergplein vond Verstraeten, naast de Griekse mythe, inspiratie bij de dansvoorstelling *Palermo Palermo* van de Duitse choreografe Pina Bausch (1940-2009) en bij het werk *Barredenos* van Francis Alÿs (°1959).[5] In *Barrenderos* zien we "(…) *gemeentearbeiders met hun bezem vuilnis vooruitduwen, tot de berg zo hoog wordt dat hij niet verder kan worden verplaatst*."[6] In de hieruit ontstane performance liepen tweehonderd buurtbewoners op een rij, afval op de grond gooiend.

[2] Het videowerk is in 2024 aangekocht door de Vlaamse Gemeenschap. Naast foto's maakt Verstraeten van al zijn werk video's.
[3] Uit het decor heeft Verstraeten bijvoorbeeld zijn eigen voordeur bewaard. Het overgrote deel van de kartonnen voorgevels belandden in de papiercontainer.
[4] De openluchtperformances speelden van 22 tot 30 september 2023. Een voorstelling ging door in de Bourlaschouwburg.
[5] Francis Alÿs is een Belgisch kunstenaar die sinds 1986 in Mexico City woont.
[6] M. Godfrey (red.), *Francis Alÿs. A story of deception*, Tielt, Uitgeverij Lannoo nv, 2010, p. 141. Het werk dateert uit 2004.

Vooraf gesorteerd op kleur ontstond er zo een weliswaar chaotische abstracte tekening van afval op het plein. Aan de overkant gekomen, trok de groep fluorescerende kledij aan van de reinigingsdienst van de stad en raapte het vuilnis terug op. De absurde handelingen werden zo een aantal keer hernomen. De ritmische acties van de choreografie sluiten visueel eveneens aan bij een ander werk van Francis Alÿs, *When Faith Moves Mountains* (2002), waar vijfhonderd vrijwilligers een zandduin in Lima, Peru, met tien centimeter verplaatsen. Een kunstenaar die net als Verstraeten het alledaagse in de stad als vertrekpunt neemt voor zijn multimediale praktijk.

Danielle Wuyts

WEBSITE

https://thomasverstraeten.com

KIJKEN

Thomas Verstraeten / Familiestraat / VRT Het Journaal
https://www.youtube.com/watch?v=IKPcKUWpw4U

ATV 100% Cultuur / Dear Antwerp / Thomas Verstraeten - Seefhoek Series
https://www.youtube.com/watch?v=GMMO6yNItZg

NU & BINNENKORT TE ZIEN

Doorzetters, groepstentoonstelling, Het Noordbrabants Museum, ’s-Hertogenbosch, van 15.03.2025 tot 29.06.2024

BRONNEN

Lezing academie Brugge DKO, 28 februari 2025, auditorium HoWest, Brugge

https://thomasverstraeten.com

Godfrey, M. (red.), *Francis Alÿs. A story of deception*, Tielt, Uitgeverij Lannoo nv, 2010